

τριοῦ, ἔργου προωρισμένου νὰ ἐξασκήσῃ τοιαύτην ἢ τοιαύτην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ κοινοῦ, ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ ἀποφανθῶμεν μετὰ πλείονος κύρους περὶ τῆς γενικῆς ἀξίας τῶν ἔργων, ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως κρίνοντας.

Ἐκαστον τῶν ἔργων τοῦ Βάγνερ ἔχει ἀλήθειαν τινὰ ὑψηλὴν, ἣτις ἐκτυλίσσεται καὶ ἀναπτύσσεται διὰ τῆς ἀδελφουμένης τέχνης τῶν στίχων καὶ τῶν ἤχων. Ἐν τῷ *Illarwémw* Ὀλλαρδῶ ἡ ἀλήθεια αὕτη εἶνε ἡ πάλαι τῶν ὑπερόχων πνευμάτων πρὸς τὴν ἀντιτασσομένην αὐτοῖς τύχην.

Κάθε ψυχὴ 'περήφανη πλασμένη
Πῶρρετ' ἐδῶ 'ς τὴν πλάσι μας καὶ ζῆ
Εἶνε ψυχὴ βαρεῖα δυστυχισμένη,
Φέρνει καύμους καὶ βάσανα μαζί.

Δὲν γέρνει αὕτη—ψυχὴ σὰν κάθε ἄλλη—
'Σ τὴν τύχην ἐμπρὸς τὸ μέτωπο δειλά.
Κρατεῖ 'ψηλά, ὀλόρθο τὸ κεφάλι
Καὶ τὴν ὀργὴν τῆς τύχης τῆ γελᾷ.

'Η συμφορὰ—ὄχι φαρμακευμένη—
Τὴν ζῶνει εὐθύς, τὴν τρώγει ζωντανή.
Μὰ ἡ ψυχὴ δὲν σθεῖται, δὲν πεθαίνει.
Αἰῶνια ζῆ κ' αἰῶνια πονεῖ!....

Ἡ δὲ ἐλπίς τῆς εὐτυχίας ἐν τῇ ζωῇ, ἡ σωτηρία ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ ἀγάπῃ πόσω πλαστικῶς εἰκονίζονται ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Σέντας! Καὶ τίς, τίς ἐξ ἡμῶν δὲν ὁμοιάζει τὸν κατηραμένον ναύτην ἐν τῷ πελάγει τῆς ζωῆς πλανώμενον ἄνευ σκοποῦ, καὶ τίς ἐξ ἡμῶν ἐλπίδα εὐτυχίας ἄλλην δύναται νὰ ἔχῃ ἢ πιστὴν τινὰ ἀγάπην;....

Μεσ' 'ς τῆς ζωῆς τὸ πέλαγος μᾶς ἔρριξεν ἡ Τύχη,
Τῆς συμφορᾶς οἱ ἄνεμοι μᾶς φέρνουν ὅπου τύχη.
Καταραμένοι ἀπ' τὸ θεὸ γυροῦμ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ
Καὶ μιὰ στεριά δὲν βρῖσκαμε, μιὰν ἄκρη σπλαγχνικὴ!

Χαρὰ 'ς ἐκεῖνον ἀπὸ μᾶς, ὅπου ἡ Μοῖρα ἡ μαύρη
Μιὰ 'μέρα θὰ τὸν λυπηθῇ καὶ θὰ τὸν φέρῃ ναῦρην
Σεκούρασι ἀπ' τὰ βάσανα 'ς ἐπὶ πρόσχαρη ἄμμουδιά!
Κι' ἀγάπην 'ς ἐμὴ ἀτίμητην, 'ς ἐμὴ πιστὴν καρδιά!

Περὶ τοῦ προσώπου τῆς Σέντας, ὅπερ μετὰ τόσης στοργῆς ἔπλασεν ὁ Βάγνερ, ἀφίνω ἐπὶ πλέον νὰ λαλήσῃ ἀληθῆς καλλιτέχνης, ἦν ἐθαύμασα ἐνταῦθα ὑποδομένην αὐτό: ἡ Καπελαγία Στάμερ Ἄνδρῖσεν. Παρεκάλεσα ταύτην νὰ μοὶ ἀνακοινώσῃ τὰς ἰδίαις ἐντυπώσεις καὶ λίαν εὐγενῶς ἀπεδέξατο τὴν παράκλησίν μου:

«Τὸ πρόσωπον τῆς Σέντας εἶνε ἐκ τῶν λαμπροτάτων, ἅτινα ἔπλασεν ὁ ἀθάνατος ἡμῶν διδάσκαλος, καὶ παρέχει ἄρρητον θέλημα εἰς τὴν ὑποκρινόμενην αὐτό. Ὅσακις εἶνε ἀναγεγραμμένος ἐν τῷ προγράμματι ὁ Ὀλλαρδῶς, ἀπὸ τῆς ἡμέρας αἰσθάνομαι ἐμαυτὴν ζῶσαν ἐν ὑψηλοτέρῃ σφαιρᾷ. Τὴν δ' ἐσπέραν, καθ' ἣν ὦραν κάθημαι

ἐπὶ τοῦ μεγάλου θρόνου καὶ προσηλῶ τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς ἀνηρημένης εἰκόνας, βυθίζομαι εἰς τὸν πόνον ἀληθῶς καὶ οὐδὲν αἰσθάνομαι ἐκ τῶν πέριξ. Καὶ ὅταν κατόπιν ψάλλω τὴν παράδοσιν, μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς αἰσθάνομαι πολλάκις τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀληθῶς πλήρεις δακρύων. Δὲν δύναμαι νὰ εἴπω διὰ λόγου εἰς ὅποιαν ψυχικὴν κατάστασιν διατελῶ τὴν ὥραν ἐκείνην. Νομίζω ὅτι εἶμαι πρόθυμος εἰς πᾶσαν θυσίαν, εἰς πᾶν μαρτύριον, καὶ βλέπω ἐμαυτὴν εὐγενεστέραν καὶ ἀγνοτέραν ἢ πρότερον. Πιστεύσατέ με! τοιαῦται στιγμαὶ ἐχαρίσθησαν ἡμῖν ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὅπως ἐξωραίσωσι τὸ ἐν τῇ τέχνῃ πολύμοχθον στάδιόν μας—οὐχὶ δ' αἰ ἐπευφημῖαι, αἵτινες ἀνακαλοῦσιν ἡμᾶς ἐν τῇ σκηνῇ μετὰ τὸ τέλος τῆς πράξεως.»

Καὶ τοιαῦτα μὲν ἡ περικαλλῆς καλλιτέχνης ἐν ἐνθουσιῶδει εἰλικρινεῖα ἐξομολογεῖται. Ἐκεῖνος δὲ ὅστις ἀπὸ τῆς σιαιρεῶς αὐτοῦ θέσεως παρηκολούθησε μετὰ παλμῶν τὸ ὅλον δράμα καὶ εἶδε μετὰ τὴν θυσίαν τὴν ἡγιασμένην κόρην τῆς ἀγάπης καὶ τῆς πίστεως ἀνερχομένην εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἔκλινε πρὸ αὐτῆς ὡς πρὸ ἀληθοῦς ἀγίας καὶ μάρτυρος τὴν κεφαλὴν κ' ἐκ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ δὲν ἔρρευσαν δάκρυα πένθους, ἀλλ' ἀνῆλθε θυμιάμα προσευχῆς:

Ἦ ὄγιασμένη κόρη, γιὰ 'σένα δὲν θάρξισω
Θανάτου μοιρολόγι 'ς ἐθλιθερὸ σκοπὸ.
'Απ' τῆ δικῆ σου χάρι μιὰ χάρι θὰ ζητήσω
Καὶ προσευχὴ θὰ πῶ:

Πήγαίνε 'σὲ μιὰ κόρη ξανθὴ, χαριτωμένη,
'Ὅπ' ἀγαπᾷ 'στὰ ξένα φτωγῶν τραγουδιστή,
Καὶ δύναμι Σὺ δὸς της καὶ 'πές της νὰ προσμένη
'Ὅπως 'Εσὺ:—πιστὴ!

(Ἐν Λειψία)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ

ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ

Ἄγγλος δημοσιογράφος, ὁ Δαυὶδ Ἄνδερσον, συνέλαβε καινοφανῆ ἰδέαν, ἣν ἀνακοινεῖ διὰ τῶν ἐφημερίδων. Προτίθεται νὰ καταρτίσῃ σχολεῖον δημοσιογράφων καὶ εἶνε πρόθυμος νὰ δειχθῇ μαθητὰς, ἐπὶ ἀμοιβῇ οὐχὶ εὐκαταφρονήτῳ ἄλλως, διότι ἕκαστος τῶν φοιτῶντων εἰς τὴν πρωτότυπον ταύτην σχολὴν ὑποχρεοῦται εἰς τὴν ἐτησίαν καταβολὴν διδάκτρων ἑκατὸν λιτρῶν στερλινῶν, ἧτοι δύο καὶ ἡμισείας χιλιάδων φράγκων. Προσθετέον ὅτι οἱ μαθηταὶ διαιτῶνται ἐξ ἰδίων. Ὁ κ. Ἄνδερσον ἀναλαμβάνει νὰ διδάξῃ αὐτοὺς τὸν τρόπον καθ' ὃν γράφεται κύριόν τι ἄρθρον, ἄρθρον χρονογραφικόν, ἢ ἀφήγησις γεγο-

νότος τινός, νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν εἰδικότητα πρὸς ἣν ἕκαστος τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ρέπει, νὰ καλλιεργήσῃ καὶ ἀναπτύξῃ τὰς ἀτομικὰς αὐτοῦ κλίσεις καὶ ἐπὶ τέλει καταστήσῃ αὐτοὺς ἰκανοὺς νὰ κερδαίνωσιν ἐκ τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐπαγγέλματος ἕκαστὸν πενήτηντα μέχρι πεντακοσίων φράγκων καθ' ἑβδομάδα. Δὲν ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἰκανότητος πάντων, ἐγγυᾶται ὅμως ὅτι πάντες θὰ γνωρίζωσι τὸ ἔργον των. Συνελόντι εἰπεῖν ὁ Ἄγγλος συγγραφεὺς προτίθεται νὰ ἰδρύσῃ διὰ τὴν δημοσιογραφίαν προπαρασκευαστικὴν τινὰ σχολὴν, ἀνάλογον πρὸς τὰς ὑφισταμένας διὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ τῆς μουσικῆς. Ὁ κ. Ἄνδερσον ἦτο ἴσως ὁ ἀρμοδιώτερος ἰδρυτὴς τοιαύτης σχολῆς, διότι ἐγένετο μαθητὴς τοῦ διασῆμου Δίκενς, ἐπὶ τριακονταετίαν δ' ὑπῆρξε συντάκτης εἰς ἔγκριτα τοῦ Λονδίνου φύλλα. Τὸ σχέδιον αὐτοῦ ὁ Ἄγγλος δημοσιογράφος ἐκτίθησιν ὡς ἐξῆς: «Πρόκειται, λέγει, περὶ ἀπλῆς δοκιμῆς. Ἡ δοκιμὴ αὕτη δυνατὸν νὰ ναυαγήσῃ ἀλλ' ἐγὼ εἰμι πεπεισμένος ὅτι θέλει τὸν ἀντικτὸν ἐπιτύχει, θὰ γείνη δὲ πρόξενος σημαντικῆς ὠφελείας πρὸς τὸν τύπον. Κατὰ τὸ μακρὸν μου δημοσιογραφικὸν στάδιον, παρετήρησα πολλάκις πόσον ἀπαραίτητος ἀποβαίνει διὰ τὸν δημοσιογράφον κατὰλληλὸς τις προπαίδευσίς. Πᾶς νέος διακριθεὶς κάπως ἐν ταῖς κατωτέροις σχολαίαις ἢ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ θεωρεῖ ἑαυτὸν ἰκανὸν ὅπως δημοσιογραφῆσῃ. Σχετίζεται ἐπομένως πρὸς δημοσιογραφικὸν τι γραφεῖον, ὑποβάλλει δύο ἢ τρία χειρόγραφα, τὰ ὁποῖα ἐκπλησσεταὶ πῶς ἢ δημοσιεύονται ἀμέσως ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ φύλλου, ἐντείνει τὴν ἐπιμονὴν αὐτοῦ, ἐπαναλαμβάνει συχνάκις τὰς ἀποδείξεις, ἀπειτα παντὸς εἶδους καὶ θέματος, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἐπιτυχίας, ἀλλὰ κοπιᾷ εἰς μάτην. Ἄνθ' ἐνός, οὐ τὰς προσπαθείας στέφει ἐν τέλει ἢ νίκη, οἱ ἄλλοι ἀποτυγχάνουσιν, ἐνῶ πολλοὶ μεταξὺ αὐτῶν καὶ παιδείας ἐγκυκλοπαιδικῆς βασίμου δὲν στεροῦνται, καὶ διὰ φαντασίας ζωηρᾶς, κρίσεως ἀσφαλοῦς καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν, αἰτίνας ἀπαιτοῦνται ἐν τῷ δημοσιογραφικῷ ἐπαγγέλματι, εἶνε πεπρωτισμένοι. Τί ἐλλείπει λοιπὸν αὐτοῖς; Σχεδὸν τίποτε ἀλλὰ τὸ τίποτε τοῦτο ἔχει μεγίστην σημασίαν. Δὲν γνωρίζουσι τὸ α β τοῦ ἐπαγγέλματος. Τοῦτο τὸ α β λοιπὸν ἀναλαμβάνω νὰ διδάξω ἐγὼ πρὸς αὐτοὺς ἐν ἀληθεῖ πρακτικῷ σχολείῳ. Καθ' ἕκαστην πρωίαν θὰ προσέρχωμαι εἰς τὸ γραφεῖόν μου, θὰ ἀναγινώσκω τὰς ἐπιστολάς μου καὶ τὰς ἐφημερίδας μου καὶ θὰ διανέμω τὴν ἐργασίαν εἰς τοὺς μαθητάς μου, ὡς ἐάν ἦσαν συντάκται μου. Ἐννοεῖται οἴκοθεν ὅτι προϋποθέτω αὐτοὺς πεπρωτισμένους διὰ μορφώσεως ἰκανῆς καὶ διατεθειμένους νὰ συμπληρώσωσι μετὰ ζήλου τὰ κενὰ αὐτῆς. Εἰς τὸν ἕνα θὰ εἶπω: «Εἰς τὸ Χάυδ

Πάρκ γίνεται σήμερον στρατιωτικὴ ἐπιθεώρησις. Θὰ παραστῆς εἰς αὐτὴν καὶ τὴν τρίτην ὥραν θὰ μοῦ δώσῃς τὴν περιγραφὴν εἰς ἕκατὸν στίχους». Εἰς ἄλλον: «Λάβε αὐτὸ τὸ δίστηλον ἄρθρον νὰ μοῦ κάμῃς μίαν περίληψιν». Τρίτος θὰ μεταβῇ πρὸς ἐπίσκεψιν καλλιτεχνικῆς τινος ἐκθέσεως καὶ θὰ περιγράψῃ ταύτην. Τέταρτος θὰ παραστῆ εἰς τὴν διδασκαλίαν τοῦ νέου δραματικοῦ ἔργου καὶ οὕτω καθεξῆς. Μετ' ὀλίγον θὰ ἐννοήσω τὴν ἰδιοφυίαν ἑκάστου καὶ θὰ προσπαθήσω νὰ ἀναπτύξω αὐτήν. Πρόκειται νὰ μορφώσω πολιτικὸν δημοσιογράφον; θὰ βεβαιωθῶ ὅτι εἶνε ἐγκρατὴς τοῦ δικαίου, τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, τῆς ἱστορίας, τῆς γεωγραφίας, μὴ ἐξαιρουμένων, ἐννοεῖται, καὶ τῶν ἀπαραιτήτων ἐγκυκλοπαιδικῶν γνώσεων. Θὰ ἀσκήσω αὐτὸν ἵνα πραγματεύεται τὰ τῆς ἡμέρας θέματα, ὑποδεικνύων αὐτῷ τὰς πηγὰς ἐξ ὧν δύναται νὰ λαμβάνῃ τὰς πληροφορίες του καὶ τὰ μέσα, δι' ὧν δύναται νὰ ἐξελέγχῃ ταύτας. Θὰ προσπαθήσω νὰ καταστήσω αὐτὸν ἰκανόν, ὅπως ἐξετάξῃ τὰ διάφορα ζητήματα ἀφ' ὑψηλοῦ, ἀπέχων πάσης δριμύτητος περὶ τὴν ἔκφρασιν καὶ πάσης προσωπικότητος. Ἄλλοι θὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὴν χρονογραφίαν, τὴν συγγραφὴν ἄρθρων ἐπιτερωτῶν καὶ ποικίλων, εἰς αὐτὴν τὴν καινοθηρίαν. Θὰ ἀσκηθῶσιν εἰς τὴν ἀναστροφὴν μετὰ τῶν ἐπισήμων προσώπων, εἰς τὴν ἐνέργειαν δικαστικῆς τινος ἀνακρίσεως χάριν τῆς ἐφημερίδος αὐτῶν καὶ τὴν σύνταξιν αὐτῆς εἰς ὕφος ἀκριβὲς καὶ σαφές. Ἐν μίᾳ λέξει θὰ μορφώσω νέους δυναμένους νὰ παρασταθῶσιν ἐνώπιον τῶν διευθυντῶν τῶν ἐφημερίδων καὶ ζητήσωσιν ἐργασίαν, ἐν γνώσει ὅτι καλῶς ἐπίστανται τὴν δημοσιογραφικὴν τέχνην. Φρονῶ δὲ ὅτι οὕτω σημαντικὴν ἐκδόουλευσιν προσφέρω καὶ εἰς τοὺς μὲν καὶ εἰς τοὺς δέ.»

Τοιοῦτο τὸ πρόγραμμα τοῦ κ. Ἄνδερσον, μένει δὲ νὰ ἴδωμεν κατὰ πόσον καὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ θὰ ἀποδειχθῇ προσφυές, ὁποῖον φαίνεται κατὰ θεωρίαν.

—x—

Η ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ

Δημῶδες μῦθος τῆς Σινικῆς, περιεχόμενος ἐν τοῖς δημοσιεύμασι τοῦ Max Müller, τοῦ Schiefner καὶ ἄλλων, μᾶς παρουσιάζει γυναῖκα μανδαρίνου κρίνουσαν κρίσιν ὡς τὴν περιώνυμον ἐκείνην τοῦ Σολομῶντος. Ὁ μῦθος ἔχει ὡς ἐξῆς:

Δύο γυναῖκες παρέστησαν πρό τινος μανδαρίνου φέρουσαι μετ' ἑαυτῶν βρέφος, οὗτινος ἐκατέρω ἡμφισβήτην τὴν μητρότητα. Ὁ μανδάρ-